

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:2699

av Erik Ezelius m.fl. (S)

Tillämpning av EU-program

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av förändringar i tillämpningen av EU:s program i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

EU-finansierade program av olika slag har blivit ett allt viktigare inslag i olika lokala och regionala utvecklingsprojekt. Det handlar om program inom Europeiska socialfonden, ESF, Leaderprogram med mera. Totalt finns det stora resurser bundna i dessa program, som är en viktig del för ett positivt utfall av Sveriges EU-medlemskap. Med några års erfarenhet av såväl programperioder som program så finns det vissa delar i dessa program som behöver utvecklas, förenklas och förbättras.

Bred programverksamhet

Sedan Sverige blev medlem i EU har vi också kommit att omfattas av den breda programverksamhet som finns inom unionen. Sverige får nu del av de programmedel som avsätts för olika ändamål. Efter drygt 20 år som medlemmar kan vi nu dra erfarenhet av dessa program samt hur de fungerar i praktiken. Vi kan konstatera att programmedlen gjort mycket nytta men att det finns delar som behöver utvecklas, förenklas och förbättras.

Ibland beror de bekymmer som finns på allt för detaljerade nationella programkomplement som förhandlats fram av den svenska regeringen. Andra gånger är det en alltför nitisk EU-administration som medför ett omfattande merarbete för de svenska projektägarna.

Stora administrativa resurser

Ett bekymmer med programmen är att de ofta omfattas av regelverk som ställer krav på stora administrativa resurser i förhållande till de medel som är aktuella. Även här är det

ett samspel mellan svenska programkomplement och den övergripande administrationen. Dessutom uppstår vakuum mellan programperioderna på grund av att ingen överlappning sker mellan den programperiod som avslutas och den som ska startas.

Därför måste de tidigare förutsättningarna och reglerna gälla tills nya finns på plats. Ofta finns medel som reserverats för projekt som antingen inte startats, inte blivit lika omfattande som planerats eller avbrutits att tillgå. Idag kan det uppstå ett glapp på flera år innan nya projektbeslut kan tas.

Kraft och entusiasm försvinner

Detta gör att uppstartade framgångsrika lokala projekt avslutas i förhand, och den lokala kraft och entusiasm som funnits försvinner i en evig väntan på nya beslut.

I Sverige är det många mindre EU-projekt som bedrivs inom de specifika programområdena. Våra nationella programkomplement sätter ofta hinder i vägen för samverkan mellan olika program. Detta gör ofta arbetet såväl komplicerat som ineffektivt då samverkande EU-program ofta skulle kunna mer än fördubbla nyttan. Vid kontakter med andra medlemsländer i Europa kan konstateras att deras möjligheter till samverkan mellan olika program är mycket större än de som vi har upplevt i Sverige.

Att det är små lokala projekt, vilket varit en strävan i Sverige, förutsätter ett minimum av administrativ belastning. Där lämnar dagens system mycket att önska. Överlappningen mellan olika programperioder är ett bekymmer, redovisningssystemen ett annat.

Viktiga instrument

Ett projekt kan idag få godkänt för sin redovisning av exempelvis Leaderkontoret, av länsstyrelsen och av Jordbruksverket, för att senare, ibland flera år efter det att projektet har avslutats, få återbetalningskrav efter granskning från någon annan instans.

EU-programmen är och kommer att bli ett än viktigare instrument för att stimulera utveckling inom en rad olika områden. Stat, region och kommuner sätter till stora resurser för att ge programmen en möjlighet att nå ut i lokalsamhället. Många föreningar och deras medlemmar lägger ned ideell tid och arbete för att genomföra de projekt man fått beviljade. Då måste man också få de förutsättningar som krävs för att insatserna ska bli framgångsrika.

Översyn

En översyn bör således ske vad gäller framtagandet av de svenska programkomplement som avgör hur EU:s olika program får användas i Sverige och vilka regelverk som ska gälla. Vi ska inte själva ställa upp regelverk och administrativa krav som inte är nödvändiga för programmens genomförande. På EU-nivå bör Sverige verka för en enklare ekonomisk redovisning som innebär att ett besked som har lämnats till projektägare gäller. Detta gäller såväl de förutsättningar och regler som meddelas vid godkännande av projektet som vid redovisningstillfällen.

Idag kan projektägare drabbas av ändrade regler utan att de får information om dessa och därigenom i efterhand få tidigare godkända redovisningar ogiltigförklarade.

Erik Ezelius (S)

Carina Ohlsson (S)

Patrik Björck (S)

Monica Green (S)